

ଗାଁଟିର ନାଁ ମୁକ୍ତାପୁର । ସେହି ଗାଁରେ ପ୍ରାୟ ଶହେଘର । ଭକ୍ତବନ୍ଧୁ ଗାଁ'ର ସବୁଠୁ ଧନୀବ୍ୟକ୍ତି । ତାଙ୍କ ନାତୁଣୀର ନାଁ ତୃପ୍ତି ।

: ଜେଜେ, ଏତେ ଗରମ କାହିଁକି ହେଉଛି ?

: ଖରାଦିନେ ଖରା ହେବନି ତ କ'ଣ ହେବ ?

: ଆଜି କାଲି କ'ଣ ଶୀଘ୍ର ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଉ ନାହିଁ ?

: ଖରାଦିନେ ଦିନ ବଡ଼ ହୁଏ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ବଡ଼ିଭୋରରୁ ଉଦୟ ହୁଅନ୍ତି । ଡେରିରେ ଅସ୍ତ ଯାଆନ୍ତି । ଖରାଯୋଗୁଁ ଗଛପତ୍ର ଝାଉଁଳି ଯାଏ ।

: ଗଛପତ୍ର କାହିଁକି ଝାଉଁଳି ଯାଉଛି ?

: ଅଧିକ ଗରମ ଯୋଗୁଁ ନଈ, ନାଳ ଶୁଖିଯାଏ । ଗରମପବନ ବହେ । ବର୍ଷା ହୁଏ ନାହିଁ । ପାଣି ନପାଇ ଗଛପତ୍ର ଝାଉଁଳି ଯାଏ । ମାଟି ଶୁଖିଯାଏ । ଏ ସମୟରେ ଜମି ହଳ କରାଯାଏ ।

: ଜେଜେ, ଏହି ଖରାଦିନରେ କେଉଁ କେଉଁ ଫଳ ହୁଏ ?

: ଖରାଦିନରେ ଆମ୍ବ, ପଣସ, ସପୁରି, ଜାମୁକୋଳି ପାଚେ । ଏଗୁଡ଼ିକ ଖରାଦିନିଆ ଫଳ ।

ଖରାଦିନେ କେଉଁସବୁ ଫୁଲ ଫୁଟେ ?

: ମଲ୍ଲୀ, ମାଳତୀ, ଟଗରଫୁଲ ଫୁଟେ ।

ପୁଣି କେବେ ବର୍ଷା ହେବ ?

: ରଜପର୍ବ ଓ ଶୀତଳଷଷ୍ଠୀ ବେଳକୁ ବର୍ଷା ହେବ । ବର୍ଷାଦିନ ତତେ କେମିତି ଲାଗେ ?

: ଛି, ଚାରିଆଡ଼େ କାଦୁଅ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ବେଳେବେଳେ ସପ୍ତାହ ସପ୍ତାହ ଧରି ବର୍ଷା ହୁଏ । ଝଡ଼ିବର୍ଷା ହେଲେ ଖେଳିପାରେ ନାହିଁ । ନଈବଡ଼ି ହୁଏ । ସ୍କୁଲ ଯିବାକୁ ଅସୁବିଧା । କାଗଜତଙ୍ଗା ଭସାଏ, କିନ୍ତୁ ବେଶୀ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ ।

: ନା, ନା, ସେମିତି କହନା । ବର୍ଷା ନହେଲେ ମରୁଡ଼ି ହେବ । ପାଣି ପଡ଼ିବାରୁ ଗରମ କମିଯାଏ । ବର୍ଷାହେଲେ ଧାନବୁଣା ହୁଏ । ଧାନ ନହେଲେ ଲୋକେ ଖାଇବେ କ'ଣ ? ଗଛର ପତ୍ର କଅଁଳେ । ବର୍ଷାଦିନେ ଭେଣ୍ଟି, ଜହ୍ନି, ସାରୁ, କାଙ୍କଡ଼, ଛଚିନ୍ଦ୍ରା ମିଳେ । ସବୁଜପରିବାରରେ ମଜା ଅଛି ନା । ଶୀତଦିନେ ଧାନ ଅମଳ ହୁଏ । ବସ୍ତାବସ୍ତା ଧାନପାଇ ଚାଷୀ ଖୁସି ହୁଏ ।

: ଆଛା ଜେଜେ, ଶୀତରୁ କିପରି ରକ୍ଷାମିଳେ ?

: ଶୀତଦିନେ ଅଧିକ ଥଣ୍ଡା ହୁଏ । ଆମେ ଶୀତପୋଷାକ ପିନ୍ଧୁ । ନିଆଁ ଜଳାଇ ତା' ପାଖରେ ବସୁ ।

: ଜେଜେ, କେବଳ କ'ଣ ଆମକୁ ଶୀତ ହୁଏ ? ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ କ'ଣ ଶୀତ ହୁଏ ନାହିଁ ? ସେମାନେ ଶୀତରେ କିପରି ରହନ୍ତି ?

: ହଁ, ପକ୍ଷୀ ମାନଙ୍କୁ ଏତେ ଶୀତ ହୁଏ ଯେ ସେମାନେ ଅଧିକ ଶୀତ ହେଉଥିବା ଅଂତଳରୁ, କମ୍ ଶୀତ ହେଉଥିବା ଅଞ୍ଚଳକୁ ଉଡ଼ି ଆସନ୍ତି ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧। ଆସ ପଢ଼ିବା ଓ ଲେଖିବା ।

ମୁକ୍ତ _____

ଡାକ୍ତର _____

ହସ୍ତୀ _____

ରକ୍ତ _____

ଯୁକ୍ତାକ୍ଷର _____

ହସ୍ତ _____

ଭକ୍ତ _____

ହସ୍ତାକ୍ଷର _____

ଦସ୍ତା _____

ଶକ୍ତି _____

ପ୍ରାପ୍ତପତ୍ର _____

ପ୍ରସ୍ତାବ _____

ଯୁକ୍ତ _____

ବଜ୍ରକାପ୍ତା _____

ପୁଷ୍ପକ _____

ବିଭକ୍ତ _____

ସପ୍ତାହ _____

ଶୂନ୍ୟହସ୍ତ _____

ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି _____

ଦସ୍ତର _____

ବିଶ୍ୱସ୍ତ _____

ସପ୍ତପେଶୀ _____

ତୃପ୍ତପ୍ରାଣ _____

ଆଶ୍ୱସ୍ତ _____

ଚିତ୍ର ଦେଖ : ପରିବାତାଳା ପାଖରେ ପରିବା ନାମ ଲେଖ । ଫଳତାଳା ପାଖରେ
ଫଳର ନାମ ଲେଖ ।

ପରିବାତାଳା

ଫଳତାଳା

୨। ପଢ଼ିବା, ଲେଖିବା ଓ ମନେରଖିବା ।

ସାଧୁର ଲକ୍ଷଣ ଲିଖିତଭାବେ, ଦୂରଧି ପାଳକଲେ ବଢ଼ଇ ଶକ୍ତି ।

୩। ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅକ୍ଷରଗୁଡ଼ିକ ନେଇ ଶବ୍ଦ ଗଢ଼ ଓ ବାକ୍ୟରେ ରଖ ।

ଶ	କ୍ତ	ର
ଅ		
ହ	କ୍ତି	କ
ର	ବ	
ଭ	ପୁ	
ଡା		ମ
ମ	ସ୍ତ	
ଗୁ		
ମୁ		
ପୁ		
ସ		

ଯେପରି — ଶକ୍ତି, ତାକ୍ତର

୪। ଅସଜଡ଼ା ଶବ୍ଦକୁ ଠିକ୍ କରି ଲେଖ ।

ଡାରକ୍ତ	_____
ଅସ୍ତୁତ୍	_____
କ୍ତରବି	_____
ହସ୍ତାରକ୍ଷ	_____
ସ୍ତକପୁ	_____

୫। ବିଭିନ୍ନ ରତ୍ନରେ ହେଉଥିବା ଫୁଲ, ଫଳ, ପରିବାର ନାମ ଲେଖ ।

ଜିନିଷ	ଗ୍ରୀଷ୍ମରତ୍ନ	ବର୍ଷାରତ୍ନ	ଶୀତରତ୍ନ
ଫୁଲ			
ଫଳ			
ପରିବା			

୬। ଆଲୋଚନା କରି ଉତ୍ତର ଲେଖ ।

(କ) କେଉଁ ରତ୍ନରେ ଗଛଲତା ଝାଉଁଳି ଯାଆନ୍ତି ?

(ଖ) କେଉଁ ରତ୍ନରେ ନଈରେ ବଢ଼ି ଆସେ ?

(ଗ) କେଉଁ ରତ୍ନରେ ରାସ୍ତାଘାଟ କାଦୁଅ ହୁଏ ?

(ଘ) ନଈବଢ଼ି ଆସିଲେ କ'ଣ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ?

(ଙ) ଆମେ ମୁଖ୍ୟତଃ କେତୋଟି ରତ୍ନ ଅନୁଭବ କରୁ ଓ କ'ଣ ?

(ଚ) କେଉଁ ଋତୁରେ ବେଶୀ ପରିବା ମିଳେ ?

(ଛ) କେଉଁ ଋତୁରେ ଆମ୍ଭ ଓ ପଣସ ପାଚେ ?

୭। ଋତୁ ସହ ସମ୍ପର୍କ ଥିବା କାମକୁ ଯୋଡ଼ ।

ବର୍ଷାଋତୁ

ଧାନଅମଳ ହୁଏ, ବେଙ୍ଗ ମାଟିତଳେ ଲୁଚିରହେ ।

ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁ

ଧାନଗଛ ଉଠି ବିଲ ସବୁଜ ଦିଶେ

ମୟୂର ଆନନ୍ଦରେ ନାଚେ

ଶୀତଋତୁ

ଧାନ ବୁଣିବାପାଇଁ ଭୂମି ହଳ କରାଯାଏ ।

ପଶୁପକ୍ଷୀମାନେ ଅଧିକ କଷ୍ଟ ପାଆନ୍ତି ।

୮। ଖାଲି ଘର ପୂରଣ କର ।

(କ) ନଈପୋଖରୀ _____ ଋତୁରେ ଶୁଖିଯାଏ ।

(ଖ) ନଈପୋଖରୀରେ _____ ଋତୁରେ ପାଣି ଗୋଳିଆ ଦେଖାଯାଏ ।

(ଗ) ପକ୍ଷୀମାନେ _____ ଋତୁରେ ଅଧିକ ଶୀତ ହେଉଥିବା ସ୍ଥାନରୁ ଅଳ୍ପ ଶୀତ ହେଉଥିବା ସ୍ଥାନକୁ ଉଡ଼ି ଯାଆନ୍ତି ।

(ଘ) ଲୋକମାନେ _____ ଋତୁରେ ବଣଭୋଜି କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ହୁଅନ୍ତି ।

୯। ଆଲୋଚନା କରି ଲେଖ ।

(କ) ତୁମ ଗାଁ' / ଅଞ୍ଚଳରେ ଲୋକମାନେ କେଉଁ ରତ୍ନରେ କେଉଁ ପରିବାରାଷ କରନ୍ତି ପଚାରି ବୁଝି ଲେଖ ।

(ଖ) ତୁମ ଗାଁ' / ଅଞ୍ଚଳରେ ଲୋକମାନେ କେଉଁ ସମୟରେ ଧାନ ବୁଣନ୍ତି ଓ ଧାନ ଅମଳ କରନ୍ତି ପଚାରି ବୁଝି ଲେଖ ।

୧୦। ତୁମ ବଗିଚାରେ କେଉଁ ରତ୍ନରେ କେଉଁ ଫୁଲ ଫୁଟୁଛି ଲକ୍ଷ୍ୟକର ଓ ଲେଖ ।

ରତ୍ନର ନାମ	ଫୁଟୁଥିବା ଫୁଲର ନାମ
ଗ୍ରୀଷ୍ମରତ୍ନ	
ବର୍ଷାରତ୍ନ	
ଶୀତରତ୍ନ	

୧୧। ଆସ ଗାଢ଼ବା, ଓଡ଼ିଆ ମାସ ଓ ରତ୍ନମାନଙ୍କୁ ଲେଖିବା ।

ଗ୍ରୀଷ୍ମେ ବୈଶାଖ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ମାସ,
ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗୋଦ୍ର ପରକାଶ ।

ଭାଦ୍ରୁ ଆଶ୍ୱିନ ଶରତରେ,
ନିର୍ମଳ ଶୋଭା ଜଗତରେ ।

ବର୍ଷାରେ ଆଷାଢ଼ ଶ୍ରାବଣ
ମେଘ ବରଷେ ଘନଘନ ।

ହିମେ କାର୍ତ୍ତିକ ମାର୍ଗଶିର,
ରାତିରେ ପଡ଼ଇ ଶିଶିର ।

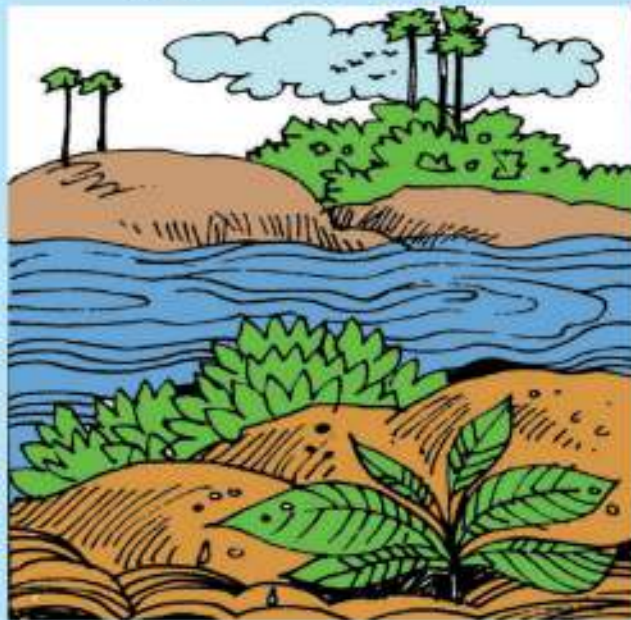

ଶୀତରେ ଘୌଷ ମାଘମାସ,
ହେହରେ ରଖ ଶୀତବାସ ।

ବାରମାସର କଥା ଏଇ
ହେଉ ବାଳକେ ମନ ଦେଇ ।

ଫାଲଗୁନ, ଚୈତ୍ର ବସନ୍ତରେ,
ମୃଦୁ ମଳୟ ମନ ହରେ ।

— ମଧୁସୂଦନ ରାଓ

ଆମ ଓଡ଼ିଆ ମାସଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :

_____, _____, _____, _____,
_____, _____, _____, _____,
_____, _____, _____, _____ ।

ଆମ ରତ୍ନଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :

_____, _____, _____, _____, _____, _____

୧୨। ଆସ ପଢ଼ିବା ଓ ଲେଖିବା ।

ଉଚ୍ଚ _____

ସ୍ୱଚ୍ଛ _____

ବିଜ୍ଞ _____

ଉଚ୍ଚାରଣ _____

କଚ୍ଛପ _____

ଅବଜ୍ଞା _____

ଗୁଚ୍ଛ _____

ଆଚ୍ଛାଦନ _____

ପଞ୍ଚ _____

ତୁଚ୍ଛ _____

ବିଚ୍ଛେଦ _____

ଜ୍ଞାନ _____

ଉଚ୍ଚାଟ _____

ଉଚ୍ଛନ୍ନ _____

ବିଜ୍ଞାନ _____

ଉଚ୍ଚାସନ _____

ବିଚ୍ଛନ୍ନ _____

ବିଜ୍ଞପ୍ତି _____

୧୩। ତୁମକୁ ଭଲ ଲାଗୁଥିବା ରଙ୍ଗରେ ଫୁଲକୁ ରଙ୍ଗ ଦିଅ ।

କ'ଣ ଶିଖିବେ -

ଭାଷା

- ☐ ଭ, ପ୍ର, ଷ୍ଟ ଯୁକ୍ତାକ୍ଷର ଚିହ୍ନିବେ ।
- ☐ ଜ, ଛ, ଜ୍ଞ ର ଅଭ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ।
- ☐ ବନାନସହିତ ଶବ୍ଦ ପଢ଼ିବା ଶିଖିବେ ।
- ☐ ଶିଖିଥିବା ଯୁକ୍ତାକ୍ଷର ଠିକ୍ ରୂପେ ଲେଖିବେ ।
- ☐ ଠିକ୍ ବନାନସହିତ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଶବ୍ଦ, ବାକ୍ୟ ଲେଖିବେ ।
- ☐ ଶୁଣୁଥିବା, କହୁଥିବା, ପଢୁଥିବା ଓ ଲେଖୁଥିବା ବିଷୟକୁ ଭଲଭାବରେ ବୁଝି ପାରୁଥିବେ ।

ପରିବେଶ

- ☐ ଋତୁସହ ମଣିଷର କାର୍ଯ୍ୟ ।
- ☐ ଋତୁସହ ଉଦ୍ଭିଦର ସମ୍ପର୍କ ।
- ☐ ଋତୁସହ ପକ୍ଷୀର ସମ୍ପର୍କ ।
- ☐ ପିଲାମାନେ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକସହ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ମନୋଯୋଗ ସହକାରେ ଦେଖିବେ ।
- ☐ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକରୁ କ'ଣ ବୁଝୁଛନ୍ତି ଆଲୋଚନା କରିବେ । (ଜେଜେ ଓ ନାତୁଣୀ ପରସ୍ପର ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ବୁଝାବୁଝି ହେଉଛନ୍ତି ।)
- ☐ ପ୍ରଥମେ ଗାଁ'ର ଚିତ୍ରକୁ ଦେଖି ଆଲୋଚନା କରିବେ । କେଉଁ ସମୟ ବା ଋତୁର ଚିତ୍ର ପଚାରିବେ ।
- ☐ ଖରାଦିନରେ କ'ଣ ହୁଏ ? ବର୍ଷାଦିନରେ କ'ଣ କ'ଣ ହୁଏ ? କ'ଣ ଫଳ, ପରିବା, ଫୁଲ ହୁଏ ଆଲୋଚନା କର ।
- ☐ ପାଠଟିକୁ ପିଲାମାନେ ପଢ଼ିବେ । ଅଜଣା ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପଚାରିବାରୁ କହିବେ ।
- ☐ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ କକାପତାରେ ଲେଖିବେ ଓ ଅକ୍ଷର ଚିହ୍ନିବେ ।
- ☐ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼ିବାପାଇଁ ପଚାରିବେ । ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକଥିବା ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଲେଖିବାପାଇଁ କହିବେ ।
- ☐ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ଋତୁସହ ସମ୍ପର୍କ ଥାଏ କି ? ଯଦି ଥାଏ କ'ଣ ଥାଏ ଅନୁଭୂତିରୁ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଦେବେ । ଶିକ୍ଷକ କିଛି ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇଦେବେ । ଚିଲିକା, ହୀରାକୁଦକୁ ପକ୍ଷୀ ଆସିବା କଥା କହିବେ ।

ଅଭ୍ୟାସ

- ☐ ୨ ଓ ୧୧ ନମ୍ବରର ଉତ୍ତର ପିଲାଙ୍କଠାରୁ ଆଦାୟ କରିବେ ।
- ☐ ୧, ୯ ଓ ୧୧ ନମ୍ବର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେବେ ।
- ☐ ଅକ୍ଷରୀ ଖେଳ ଖେଳାଇବେ ।

